

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobců: **a) Mgr. J. Ř., b) Š. Z. D., c) J. Z., a d) PhDr. M. P.**, všichni zastoupeni Mgr. Pavlem Francem, advokátem se sídlem Údolní 33, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti politické strany ProKraj, zastoupené JUDr. Evou Machovou, advokátkou se sídlem Na Sadech 21, České Budějovice, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2016, č. j. 11 A 215/2015 – 63,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2016, č. j. 11 A 215/2015 – 63, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci brojí u Městského soudu v Praze žalobou na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, který podle nich spočívá v „registraci strany ProKraj Ministerstvem vnitra dne 9. 11. 2015“. Navrhují, aby soud určil, že jednání žalovaného, který dne 9. 11. 2015 registroval změnu stanov politické strany B10.cz spočívající ve změně názvu politické strany na ProKraj.cz, bylo nezákonným zásahem. Současně navrhuje, aby soud určil, že nezákonným zásahem bylo jednání žalovaného, který nepostupoval podle § 6 odst. 3 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o sdružování v politických stranách“) a nevydal rozhodnutí o odmítnutí návrhu na registraci.

[2] Soud nejprve ve smyslu § 34 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) vyrozuměl politickou stranu ProKraj o konání předmětného řízení a vyzval ji ke sdělení, zda bude v řízení před soudem uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Přípisem ze dne 26. 1. 2016 politická strana oznámila, že bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Následně Městský soud v Praze v záhlaví specifikovaným usnesením rozhodl, že politická strana ProKraj není osobou zúčastněnou na řízení. Uvedl,

že z podmínek formulovaných v § 34 s. ř. s. plyne, že řízení před soudem, jehož může být zúčastněná osoba účastna, musí být vždy vedeno toliko o žalobě proti rozhodnutí, nebo o žalobě proti nečinnosti správního orgánu, spočívající naopak v nevydání rozhodnutí tam, kde po právu vydáno být mělo. V projednávané věci se však vede řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu správního orgánu ve smyslu ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. Účast osoby zúčastněné na řízení je proto v dané věci nepřipustná.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobců

[3] Proti usnesení městského soudu podala kasační stížnost politická strana ProKraj. Opírá ji o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a navrhuje zrušení usnesení městského soudu

[4] Zdůrazňuje, že § 82 s. ř. s. upravuje případy, kdy byl někdo přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který *není rozhodnutím*, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

[5] Podle § 11 odst. 2 a § 8 odst. 2 zákona o sdružování v politických stranách, provede ministerstvo registraci či rozhodne o jejím odmítnutí. Postup ministerstva jak z formálního, tak z obsahového hlediska naplňuje všechny znaky rozhodnutí, nejde však o rozhodnutí podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ale o zvláštní formu registračního řízení, kdy ministerstvo po zjištění potřebných údajů rozhodne o změně, a to vydáním registrační doložky na stanovy. Jak u přijetí, tak u odmítnutí žádosti o změnu stanov lze učinit závěr, že z pohledu právní síly se v každém případě jedná o rozhodnutí. Zatímco u odmítnutí toto zákon výslovně uvádí, u přijetí hovoří pouze o registraci. Tato úprava byla přijata z vůle zákonodárců, kteří chtěli dosáhnout rychlosti při registraci a i při změně stanov.

[6] Podle stěžovatelky § 34 s. ř. s. přímo dopadá na její postavení. Napadené usnesení je podle ní ryze formální, opomíjí další aspekty věci. Pokud by účastníku byla odeprána možnost účasti v řízení, došlo by k porušení práva na spravedlivý proces.

[7] Podle žalobců městský soud posoudil věc příliš formalisticky. Jeho přístup nemá oporu ani v zákoně, ani ve výkladu § 34 odst. 1 s. ř. s. Jsou toho názoru, že v posuzované věci jsou naplněny všechny podmínky pro to, aby soud přistupoval ke stěžovatelce jako k osobě zúčastněné na řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je přípustná. Nejvyšší správní k tomu podotýká, že se již v minulosti vypořádal s otázkou, zda kasační stížnost proti rozhodnutí o tom, že určitá osoba není osobou zúčastněnou na řízení, není s ohledem na § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. vyloučena. Dospěl k názoru, že tomu tak není, neboť v daném případě nejde o kasační stížnost proti usnesení, kterým se pouze upravuje vedení řízení, nýbrž naopak takové usnesení má zásadní dopad na práva osoby, o níž se prohlašuje, že osobou zúčastněnou na řízení není (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. srpna 2005 č. j. 7 As 43/2005 - 53, publikován pod č. 710/2005 Sb. NSS).

[9] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Podle § 34 s. ř. s. platí, že „[o]sobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.“

[12] Výklad městského soudu, podle něhož je institut osoby zúčastněné na řízení neaplikovatelný v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. s. ř. s., dříve zastávala i judikatura (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Aps 5/2008 - 282).

[13] Tento názor byl však překonán usnesením rozšířeného senátu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 2 As 86/2010 - 76, publ. pod č. 2725/2013 Sb. NSS, v němž soud dovodil, že institut osoby zúčastněné na řízení lze případ od případu použít i v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem či donucením.

[14] Pro posouzení postavení stěžovatelky jako osoby zúčastněné na řízení není rozhodující žalobní typ, stěžejní je kumulativní naplnění podmínek vymezených v § 34 s. ř. s.

[15] V projednávané věci stěžovatelka výslovně oznámila, že bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Vzhledem k tomu, že žalobci spatřují nezákonný zásah v registraci změny stanov politické strany B10.cz spočívající ve změně názvu politické strany na ProKraj.cz, není v posuzované věci pochyb o možném dotčení právní sféry stěžovatelky – příslušné politické strany. V posuzované věci jsou proto splněny jak formální, tak materiální podmínky.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů napadené usnesení městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozsudku.

[17] O návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť bez prodlení po podání tohoto návrhu a ve lhůtě stanovené pro rozhodnutí o odkladném účinku (§ 73 odst. 4 s. ř. s.) rozhodl ve věci samé.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu